

NASTAVNI MATERIJALI ZA GLAZBENE KOLEGIJE I

Snježana Habuš Rončević
Tomislav Košta

Nakladnik

Sveučilište u Zadru

Za nakladnika

Josip Faričić, rektor

Povjerenstvo za izdavačku djelatnost**Sveučilišta u Zadru**

Lena Mirošević, predsjednica

Recenzentice

Snježana Dobrota

Josipa Kraljić

Lektura

Eda Šarić

Oblikovanje i prijelom

Grafikart d.o.o., Zadar

ISBN 978-953-331-467-9

Predgovor

Nastavni materijali za glazbene kolegije namijenjeni su studentima Sveučilišnog preddiplomskog i diplomskog studija ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja kao i studentima Integriranog preddiplomskog i diplomskog učiteljskog studija.

Glazbeno osposobljavanje na studijskom programu Rani i predškolski odgoj i obrazovanje započinje kolegijem Notno pismo, a nastavlja se Glazbenom kulturom. Zatim studenti trebaju svladati vještine samostalnog sviranja i pjevanja na kolegijima Vokalno-instrumentalni praktikum I i II i tek su tada spremni za glazbenu metodiku, odnosno praktični rad u vrtiću.

Na Integriranom preddiplomskom i diplomskom učiteljskom studiju, studenti se glazbeno osposobljavaju na kolegiju Osnove teorije glazbe, zatim na Glazbenoj kulturi da bi vještine samostalnog sviranja i pjevanja stjecali na kolegijima Glazbeni praktikum I i II. Nakon toga su spremni za Metodiku glazbene kulture, odnosno praktični rad u školi.

Nastavni materijali koji stoje pred vama sadrže osnove teorije glazbe što ih čini prikladnim za uporabu na kolegijima Notno pismo i Osnove teorije glazbe kao i za kolegij Glazbena kultura. Upute koje materijali donose, a odnose se na stjecanje vještina samostalnog sviranja na instrumentu (klavijaturi) prikladni su za uporabu na kolegijima Vokalno-instrumentalni praktikum I i II kao i Glazbeni praktikum I i II. Metodičke upute za obradu pjesama po sluhu mogu biti od koristi i na nastavi metodike glazbe. Bogat fond od 50 brojalica i pjesama bit će od velike koristi svim studentima predškolskog i učiteljskog studija kao i odgojiteljima i učiteljima koji već rade s djecom.

Po završetku studija studenti bi trebali svladati i služiti se notnim pismom i oznakama te znati odsvirati i otpjevati programom predviđene skladbe za rad u predškolskim ustanovama. Nadamo se da će ovaj radni materijal koristiti studentima kao pomoć pri stjecanju glazbenih znanja i vještina te će im služiti kao podsjetnik u nastavku praktičnog rada i nakon završetka studija.

Snježana Habuš Rončević
Tomislav Košta

Zadar, lipanj 2023.

Sadržaj

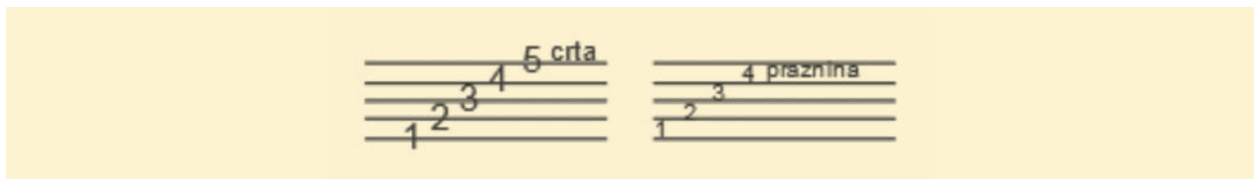
Predgovor	3
Osnovni pojmovi teorije glazbe	5
Glazbeni metar i ritam.....	7
Melodija.....	9
Tonski sustav.....	11
Durske ljestvice s označenim prstometom.....	13
Intervali.....	14
Obrati intervala.....	15
Konsonantni i disonantni intervali.....	15
Akordi.....	16
Trozvuci.....	16
Obrati kvintakorda.....	17
Ostali pojmovi iz teorije glazbe	21
Nepotpuni takt ili uzmah.....	21
Transpozicija.....	21
Kratice u notnom pisanju.....	23
Izrazi za načine izvođenja skladbe.....	24
Artikulacija.....	24
Dinamika.....	25
Tempo.....	26
Agogika.....	26
Najčešći izrazi za karakter skladbe.....	27
Metodičke upute za obradu pjesama po sluhu	30
Izbor brojlica i pjesmarica	31
Literatura	58

Osnovni pojmovi teorije glazbe

Izražajno sredstvo glazbene umjetnosti je ton. On nastaje pravilnim titranjem nekog elastičnog tijela (žice, jezička, stupca zraka...). Osobine tona su visina, trajanje, jačina i boja.

Tonove zapisujemo notama koje možemo definirati kao grafičke simbole tonova. Njima se prikazuju visina i trajanje tona.

Za bilježenje nota i ostalih glazbenih znakova upotrebljavamo notno crtovlje. Ono se sastoji od pet crta i četiriju praznina koje brojimo odozdo prema gore.

Iznad i ispod crtovlja po potrebi se koristimo pomoćnim crtama:

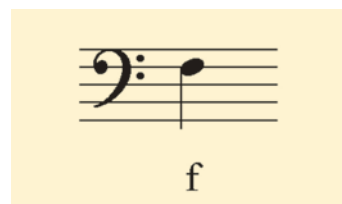
U glazbi imamo mnogo tonova koji se nalaze u raznim tonskim duljinama i visinama. Da bi im se točno odredila imena, upotrebljava se više vrsta ključeva. Ključ pišemo na početku crtovlja, ali po potrebi i tijekom skladbe. Od oblika i mjesta gdje je ključ napisan, zavisi ime ključa, ali i abecedni i solmizacijski nazivi tonova iza njega.

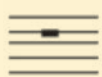
U nastavi na glazbenim kolegijima koristimo se:

violinskim (G) ključem

i bas (F) ključem

=

Cijela stanka

=

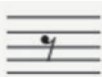
Polovinska stanka

=

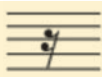
Četvrtinska stanka

=

Osminska stanka

=

Šesnaestinska stanka

Glazbeni metar i ritam

Po broju dijelova, glazbeni **metar** može biti dvodoban, trodoban i četverodoban. Također su moguće ostale kombinacije metra (peterodobni metar je kombinacija dvodobnog i trodobnog...). Naglašeni dio glazbenog metra se naziva teza, a nenaglašeni arza:

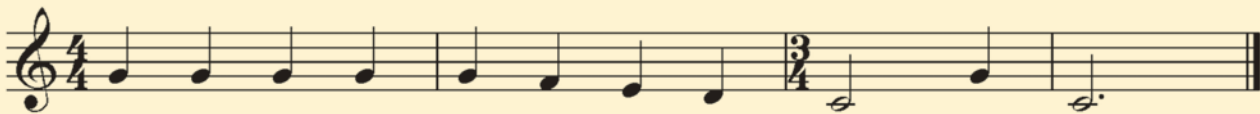

Kada se vremenske jedinice udruže u skupinu jednakog trajanja, nastaje **takt**. Takt je, stoga, najmanji metrički određen dio skladbe. Taktovi se odvajaju taktnim crtama. Dvostruka taktna crta označava kraj skladbe.

Jednostavni taktovi sadrže samo jednu tezu (dvodobni i trodobni), a složeni taktovi sadrže najmanje dvije teze (dvije dvodobne ili dvije trodobne metričke grupe). Njihovim kombinacijama nastaju mješoviti taktovi ili mjere.

Mjera je pojam koji upućuje na broj i vrstu osnovnih jedinica (doba). Oznaka za mjeru se upisuje na početku skladbe (odmah iza ključa i predznaka) ili tijekom skladbe ako dolazi do promjene.

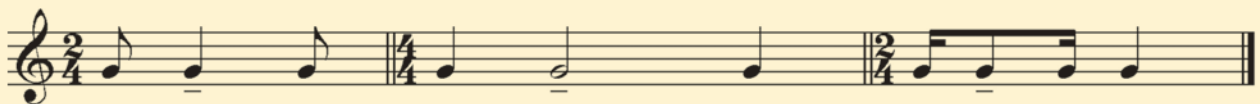
Gornji broj u mjeri označava koliko je doba u jednom taktu, a donji broj označava koja je osnovna jedinica mjere (doba).

Ritam je (uz melodiju) primarni parametar glazbenog izražavanja. Podrazumijeva ravnomjerno izmjenjivanje tonova ili zvukova jednakog ili različitog trajanja. Svako gibanje možemo nazvati ritmom (gibanje valova, izmjena dana i noći i slično).

Triola je ritmička grupa nota koju dobijemo podjelom dvodobne ritmičke skupine. Triola se sastoji od triju nota istog trajanja. Prva je naglašena.

Sinkopa je ritmička figura koja nastaje spajanjem nenaglašenog dijela takta s naglašenim (naglasak se prebacuje na nenaglašeni dio takta). Druga (srednja) nota je dužeg trajanja i naglašena.

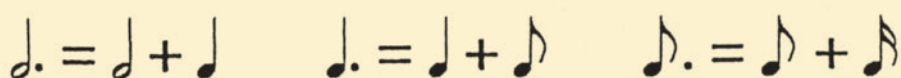

Svaki takt ima određeni broj doba koje su određene mjerom, osim u slučaju predtakta. **Predtakt** je nepotpuni takt na početku skladbe. Skladba započinje manjim brojem doba i završava brojem doba koje su nedostajale u prvom taktu.

Svaku notnu vrijednost možemo produžiti na više načina, i to:

Točkom uz desnu stranu note produžujemo trajanje za pola od vrijednosti iza koje stoji:

Isto vrijedi i za stanke.

Notne vrijednosti još se mogu produžiti i ligaturom. Ona se upotrebljava onda kad se produžetak trajanja tona ne može drukčije ritmički pravilno napisati. Ligatura je luk koji spaja dvije note iste visine. Stanke se ne mogu produžavati ligaturom.

Postoji i korona ili fermata, grafički znak koji se upisuje iznad ili ispod note. Produžuje notu za pola njezine vrijednosti, ali njezino stvarno trajanje ovisi o karakteru skladbe i procjeni izvođača. Uglavnom se nalazi na kraju odlomka ili skladbe.

Melodija

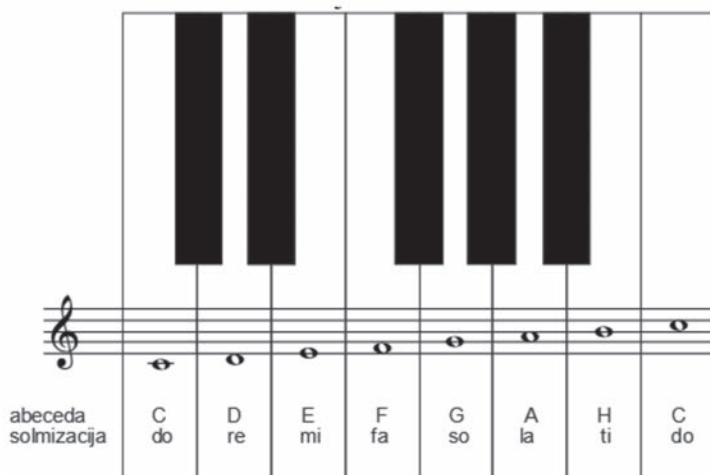
Melodija je niz tonova različite visine i trajanja koji čine zaokruženi oblik (glazbenu frazu) i u glazbeno-sadržajnom smislu čine smislenu i dovršenu cjelinu.

Osnovni tonski niz se sastoji od sedam tonova. Tonovi se imenuju na dva načina: abecedom i solmizacijom.

Abeceda: c – d – e – f – g – a – h – c

Solmizacija: do – re – mi – fa – so – la – ti – do

Prikaz rasporeda osnovnih tonova na klavijaturi:

Tonski sustav

The diagram shows a piano keyboard with musical notation on a staff. The notes are labeled with their respective octave names and letter designations:

- Šestna oktava (Sixth octave):** C₁, C₂, C₃, C₄, C₅, C₆, C₇, C₈, C₉, C₁₀
- Četvrta oktava (Fourth octave):** C₄, C₅, C₆, C₇, C₈, C₉, C₁₀
- Druga oktava (Second octave):** C₂, C₃, C₄, C₅, C₆, C₇, C₈, C₉
- Prva oktava (First octave):** C₁, C₂, C₃, C₄, C₅, C₆, C₇, C₈
- Mala oktava (Small octave):** C₁, C₂, C₃, C₄, C₅, C₆, C₇, C₈

The musical notation shows a sequence of notes across these octaves, with some notes marked with 'p' (piano) and 'f' (forte) dynamics.

NAZIV OKTAVA, TONOVA I OZNAKE TONOVA OD NIŽIJI PREMA VISIMA		
Naziv oktave peta četvrta treća druga prva mala velika kontra subkontra	Naziv tona c-pet, d-šest, e-pet itd. c-četiri, d-četiri, e-četiri itd. c-tri, d-tri, e-tri itd. c-dva, d-dva, e-dva itd. c-jedan, d-jedan, e-jedan itd. mali veliki kontra subkontra	Oznaka tona c ⁵ d ⁵ e ⁵ f ⁵ g ⁵ a ⁵ h ⁵ c ⁴ d ⁴ e ⁴ f ⁴ g ⁴ a ⁴ h ⁴ c ³ d ³ e ³ f ³ g ³ a ³ h ³ c ² d ² e ² f ² g ² a ² h ² c ¹ d ¹ e ¹ f ¹ g ¹ a ¹ h ¹ C D E F G A H C ₁ D ₁ E ₁ F ₁ G ₁ A ₁ H ₁ C ₂ D ₂ E ₂ F ₂ G ₂ A ₂ H ₂

Brojčana oznaka uz naziv tona kod subkontra i kontraoktave bilježi se uz slovo dolje i kontraoktave uz slovo gore (c¹).

Nakon usvajanja tonskog sustava na klavijaturi, započinjemo s učenjem postavljanja desne i lijeve ruke te pravilnim držanjem tijela uz instrument.

Foto: Kako naučiti svirati klavir, 12. 2. 2022.

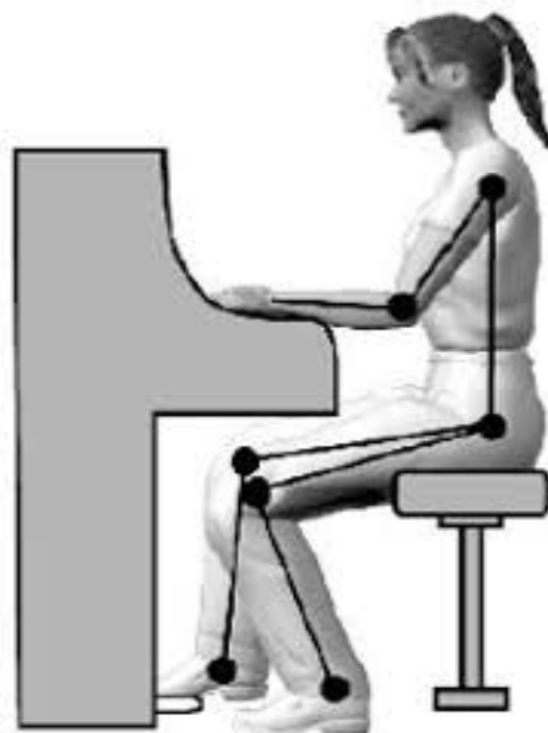

Foto: Kako naučiti svirati klavir, 12. 2. 2022.

Vježbati možemo na koncertnom klaviru.

Foto: kompozitorica i pijanistica Dora Pejačević, Wikipedia

Clavinovi

Foto: Clavinova, 12. 2. 2022.

I na sintesajzeru koji treba imati najmanje četiri oktave.

Foto: Sintesajzer, 12. 2. 2022.
Snježana Habuš Rončević, prof.

Durske ljestvice s označenim prstometom

C dur

1 2 3 1 2 3 4 5 1 3 5 5 5 5

3 2 3 4

1 1 1 1

5 1 3 1 1 2 1 1 1 1

3 3 2 2

5 5 5 4

G dur

1 1 2 5 1 3

5 1 3 1 1 2

D dur

1 1 2 5 1 3

5 1 3 1 1 2

A dur

1 1 2 5 1 3

5 1 3 1 1 2

E dur

1 1 2 5 1 3

5 1 3 1 1 2

F dur

1 4 1 4 4

5 1 3 1 1

B dur

3 1 2 3 1 2 3 4 3 3

3 4 3 3 1 4 1

Es dur

3 1 2 3 4 1 2 3 4 3 3

3 4 3 3 1 4 1

Intervali

Interval je visinska, zvučna razlika među tonovima koji mogu zvučati uzastopno (jedan iza drugoga) ili istodobno.

Postoje melodijski i harmonijski intervali. Oni koji zvuče jedan za drugim zovu se melodijski, a oni koji zvuče istodobno su harmonijski.

The image displays two musical staves illustrating intervals. The top staff shows melodic intervals: I (prima), I (sekunda), I (terca), II (kvarta), I (kvinta), III (seksta), I (septima), IV (oktava), I, V, I, VI, I, VII, I, VIII. The bottom staff shows harmonic intervals: prima, sekunda, terca, kvarta, kvinta, seksta, septima, oktava.

Gornji red prikazuje melodijske, a donji harmonijske intervale.

PRIKAZ INTERVALA U TABLICI

Obilježavanje:	Naziv:	Veličina:
1	Prima (lat. primus – ‘prvi’) unisono	0
m ² v ²	Mala Velika sekunda (secundus – ‘drugi’)	$\frac{1}{2}$ 1
m ³ v ³	Mala Velika terca (tertius – ‘treći’)	$1\frac{1}{2}$ 2
Č ₄	Čista kvarta (quartus – ‘četvrti’)	$2\frac{1}{2}$
P ₄	Povećana kvarta	3
Č ₅	Čista kvinta (quintus – ‘peti’)	$3\frac{1}{2}$
m ⁶ v ⁶	Mala Velika seksta (sextus – ‘šesti’)	4 $4\frac{1}{2}$
m ⁷ v ⁷	Mala Velika septima (septimus – ‘sedmi’)	5 $5\frac{1}{2}$
8	Oktava (octavus – ‘osmi’)	6

Obrati intervala

Obrat intervala izvodimo tako da niži ton premjestimo za oktavu (8 tonova) više ili viši za oktavu niže. Time dobivamo:

prima u oktavu	1 u 8
sekunda u septimu	2 u 7
terca u sekstu	3 u 6
kvarta u kvintu	4 u 5
kvinta u kvartu	5 u 4
sekta u tercu	6 u 3
septima u sekundu	7 u 2

č8 m7 m6 č5 č4 m3 m2 č1

č1 m2 m3 č4 č5 m6 m7 č8

Konsonantni i disonantni intervali

Konsonantni intervali ne traže dalje kretanje, djeluju smireno, dok su disonantni su „napeti“, traže rješnje u konsonanci.

Konsonantni intervali su: prima, čista kvarta, kvinta, oktava, male i velike terce i sekste.

Disonantni intervali su: sekunda, kvarta, septima.

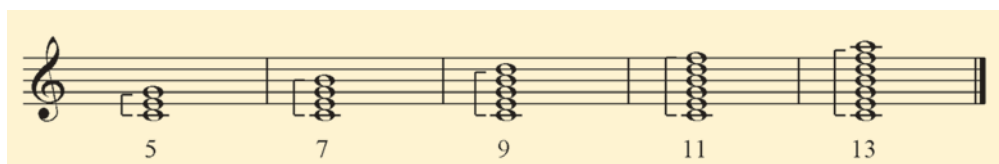
Upozorenje: Doživljaji estetskog osjećaja i općenito shvaćanja disonantnih i konsonantnih intervala tijekom stoljeća razvijali su se i mijenjali, te je i danas dosta proturječnosti o njihovoj podjeli ili nepodjeli.

Akordi

Akord je istovremeno zvučanje najmanje triju tonova različite visine. Oni mogu biti po broju tonova trozvuci, četverozvuci, peterozvuci i sedmerozvuci.

Akorde označavamo arapskim brojkama.

- 5 – kvintakord (trozvuk)
- 7 – septakord (četverozvuk)
- 9 – nonakord (peterozvuk)
- 11 – undecimakord (šesterozvuk)
- 13 – terdecimakord (sedmerozvuk)

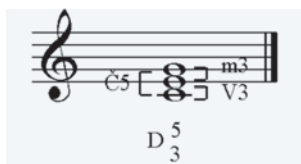

Trozvuci

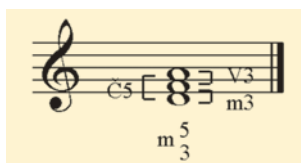
Akord koji je sastavljen od samo triju različitih tonova zove se trozvuk. Svaki trozvuk u osnovnom ili temeljnom obliku sastavljen je od temeljnog ili osnovnog tona, terce i kvinte.

Prema veličini terce i kvinte razlikujemo sljedeće trozvuke:

Veliki (dur) kvintakord sastoji se od temeljnog tona, velike terce i čiste kvinte.

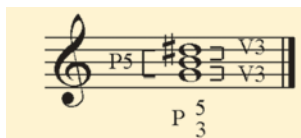
Mali (mol) kvintakord sastoji se od temeljnog tona, male terce i čiste kvinte.

Smanjeni kvintakord sastoji se od temeljnog tona, male terce i smanjene kvinte.

Povećani kvintakord sastoji se od temeljnog tona, velike terce i povećane kvinte.

Obrati kvintakorda

Sekstakord ($^6/3$) jest prvi obrat kvintakorda koji ima u basu tercu temeljnog oblika trozvuka.

5 3 6 3 5 3 6 3 5 3 6 3 5 3 6 3

D _____ m _____ s _____ P _____

Kvartsekstakord ($^6/4$) jest drugi obrat kvintakorda koji ima u basu kvintu temeljnog oblika trozvuka.

5 3 6 3 6 4

D _____

Kvintakordi na svim stupnjevima C-dur ljestvice

I II III IV V VI VII VIII

dur mol mol dur dur mol smanjeni dur

Kvintakordi mol-ljestvice i njihove funkcije

U prirodnoj mol-ljestvici:

I II III IV V VI VII VIII

mol smanjeni dur mol mol dur dur mol

U harmonijskoj mol-ljestvici:

I II III IV V VI VII VIII

mol smanjeni povećani mol dur dur smanjeni mol

Akordi glavnih stupnjeva u durskim ljestvicama

C dur

5 6 6 | 5 6 6 | 5 6 6
3 3 4 | 3 3 4 | 3 3 4
C _____ F _____ G _____

G dur

5 6 6 | 5 6 6 | 5 6 6
3 3 4 | 3 3 4 | 3 3 4
G _____ C _____ D _____

D dur

5 6 6 | 5 6 6 | 5 6 6
3 3 4 | 3 3 4 | 3 3 4
D _____ G _____ A _____

A dur

5 6 6 | 5 6 6 | 5 6 6
3 3 4 | 3 3 4 | 3 3 4
A _____ D _____ E _____

E dur

5 6 6 | 5 6 6 | 5 6 6
3 3 4 | 3 3 4 | 3 3 4
D _____ G _____ A _____

F dur

5 6 6 | 5 6 6 | 5 6 6
3 3 4 | 3 3 4 | 3 3 4
F _____ B _____ C _____

B dur

5 6 6 | 5 6 6 | 5 6 6
3 3 4 | 3 3 4 | 3 3 4
B _____ ES _____ F _____

ES dur

5 6 6 | 5 6 6 | 5 6 6
3 3 4 | 3 3 4 | 3 3 4
ES _____ AS _____ B _____

AS dur

5 6 6 | 5 6 6 | 5 6 6
3 3 4 | 3 3 4 | 3 3 4
AS _____ DES _____ ES _____

Sviranje akorada pomoću vezivanja zajedničkim tonom

C dur

5 6 6 5
3 4 3 3
C F G C

G dur

5 6 6 5
3 4 3 3
G C D G

F dur

5 6 6 5
3 4 3 3
F B C F

D dur

5 6 6 5
3 4 3 3
D G A D

B dur

5 6 6 5
3 4 3 3
B ES F B

A dur

5 6 6 5
3 4 3 3
A D E A

Es dur

5 6 6 5
3 4 3 3
ES AS B ES

E dur

5 6 6 5
3 4 3 3
E A H E

As dur

5 6 6 5
3 4 3 3
AS DES ES AS

Zamjenici glavnih stupnjeva

	T-VI	S-II	D-III
C-DUR	C-a	F-d	G-e
G-DUR	G-e	C-a	D-h
D-DUR	D-h	G-e	A-fis
A-DUR	A-fis	D-h	E-cis
E-DUR	E-cis	A-fis	H-gis
	H-gis	E-cis	Fis-dis
	Fis-dis	H-gis	Cis-ais
	Cis-ais	Fis-dis	Gis-ais
F-DUR	F-d	B-g	C-a
B-DUR	B-g	Es-c	F-d
Es-DUR	Es-c	As-f	B-g
As-DUR	As-f	Des-b	Es-c
	Des-b	Ges-as	As-f
	Ges-es	Ces-as	Des-b
	Ces-as	Fes-des	Ges-es

C dur

C - a F - d G - e C F G C

G dur

G - e C - a D - h G C D G

D dur

D - h G - e A - fis D G A D

A dur

A - fis D - h E - cis A D E A

E dur

E - cis A - fis H - gis E A H E

F dur

F - d B - g C - a F B C F

B dur

B - g Es - c F - d B Es F B

Es dur

Es - c As - f B - g Es As B Es

Aa dur

As - f Des - b Es - c As Des Es As

Svira lijeva ruka

Ostali pojmovi iz teorije glazbe

Nepotpuni takt ili uzmah

Nepotpuni takt ili uzmah javlja se najčešće na početku skladbe ili nekog njezina dijela.

Njegova karakteristika jest ta da ne počinje prvim taktним dijelom, teškom dobom – težom, već počinje na lakoj dobi – arzi, s jednim ili više tonova na početku glazbene fraze. Uzmah s motivom koji slijedi tvori jednu jedinstvenu cjelinu i smatramo ga pripremnim dijelom za nastup teške dobe – teze i sljedećeg takta.

Katkad, u posljednjem taktu skladbe ili njezina dijela nalazimo onoliko taktних dijelova koliko ih je nedostajalo u prvom taktu.

Primjer:

Sretan rođendan

Engleska

Umjereno

Sre - tan ro - đen - dan ti, sre - tan ro - đen - dan

ti, sre - tan ro - đen - dan te - bi sa - da že - li - mo svi.

Transpozicija

Transpozicija (lat. *transponere* – ‘premjestiti’) znači prelazak iz jednog tonaliteta u drugi tonalitet (za određeni interval na niže ili na više – po potrebi) od izvornog tonaliteta u kojem je skladba pisana. Pri tome se ne mijenja ništa osim visine tona.

Transpozicijom se koristimo uglavnom kada nam je pjesma koju moramo obraditi previsoka ili preniska. Transponiramo je pomoću solmizacijskih slogova:

- zapišemo solmizacijske slogove pjesme u originalnom tonalitetu
- odredimo tonalitet u koji ćemo pjesmu transponirati
- prema solmizacijskim slogovima zapišemo pjesmu u novom tonalitetu.

Pjesma Veseljak u originalu je zapisana u Es-duru. Označeni su solmizacijski slogovi koji u transpoziciji ostaju isti.

Veseljak

Z. Špoljar

Allegro

Ja sam pti-ca cr-na, a žut mi je nos, sva-ko dije-te zna-de da se zo-vem kos.
so fa mi re mi do re re re la so so fa mi re mi do re re re mi do

U prvom smo primjeru pjesmu iz Es-dura transponirali u za tercu niži tonalitet – C-dur:

Veseljak

Z. Špoljar

Allegro

Ja sam pti-ca cr-na, a žut mi je nos, sva-ko dije-te zna-de da se zo-vem kos.
so fa mi re mi do re re re la so so fa mi re mi do re re re mi do

U drugom smo primjeru pjesmu iz Es-dura transponirali u za tercu viši tonalitet – G-dur:

Veseljak

Z. Špoljar

Allegro

Ja sam pti-ca cr-na, a žut mi je nos, sva-ko dije-te zna-de da se zo-vem kos.
so fa mi re mi do re re re la so so fa mi re mi do re re re mi do

Kratice u notnom pisanju (abreviatura)

Kratice u notnom pisanju služe da bismo izbjegli ponovno pisanje notnih skupina dijelova skladbe i sl.

REPETICIJA je ponavljanje duljeg dijela skladbe.

Može se nalaziti na kraju, i tada se skladba ponavlja od početka do kraja, ako se nalazi u tijeku skladbe, onda mora točno obilježavati koji se dio mora ponoviti. Sastoji se od dvostruke taktne crte s dvotočkom.

Brojevima 1. (*prima volta*) i 2. (*seconda volta*) označeni su taktovi na kraju. To znači da će se nakon ponavljanja takt koji ima oznaku 1. ispustiti te nastaviti taktom koji ima oznaku 2.

Zeko pleše

Josip Kaplan

Veselo

F C

1. Ša - pi - ce mi ze - ko daj, sa - mno - ma - lo za - i - graj.
2. Ša - pi - ca - ma klop, klop, klop, no - ži - ca - ma top, top, top.
3. Pr - sti - či - ma puc, puc, puc, gla - vi - ca - ma tuc, tuc, tuc.
4. Ne - ka vi - de dje - ca sva, ka - ko ze - ko ple - sat' zna.

C F C 1. F 2. F

1. 4. Jedn - nom a - mo, za - tim ta - mo na - o - ko - lo to mi zna - mo, to mi zna - mo,

Moguće je još pronaći i ove oznake:

D. C. (Da capo – č.: da kapo – ‘od početka’) znači ponavljanje od početka skladbe.

D. C. al Fine (Da capo al Fine – ‘od početka do oznake Fine’ (do kraja)) znači ponavljanje od početka skladbe do mjesta označenog s Fine.

Izrazi za načine izvođenja skladbe

Da bi nam skladatelj što bolje i više približio svoju zamisao o konačnom izvođenju svoje skladbe, postoje oznake koje nam približavaju pravilno izvođenje uz, naravno, potrebnu muzikalnost izvođača.

Tu spadaju artikulacija, dinamika, tempo, agogika i izrazi za ugođaj (karakter) skladbe.

ARTIKULACIJA – način izvođenja

Legato (tal. 'povezano') znači povezivanje tonova bez prekidanja, odnosno izvođenje bez odvajanja, povezano. Grafička notacijska oznaka za legato je luk iznad ili ispod skupine nota koje se izvode povezano.

Non legato (tal. 'nevezano') – suprotno od legata.

Legatissimo (tal. 'veoma vezano') – vrlo vezano izvođenje.

Tenuto (tal. 'otegnuto') označuje se crticom iznad note.

Staccato (č.: stakato tal. 'odsječeno, odvojeno') – označuje se točkom iznad note.

Martelatto (tal. 'udarno oštro' „kao čekićem“) – označava se malim klinom iznad note; oštiriji *staccato*.

Portato (tal. 'nošeno, preneseno') označava se točkom i lukom iznad nota; ublaženi *staccato*.

Akcent označava naglasak i bilježi se znakom koji je sličan velikom položenom slovu V. Nota s tom oznakom izvodi se glasnije od ostalih.

Cezura (tal. caesura – ‘presijecanje’) označuje se crticom između nota na notnom crtovlju, a znači kratak prekid izvođenja (obično na kraju fraze ili za uzimanje daha u pjevanju).

Dinamika – njezini znakovi označavaju kojom jačinom zvuka treba izvoditi dio ili cijelu skladbu.

Dinamički su znakovi:

rfz (rinsforzando – izg. rinsforcando)

pojačano

sfz (sforzando – izg. sforcando)

izraziti kratki naglasak

sf (sforzato – izg. sforcato)

izraziti kratki naglasak

fp (fortepjano)

jako, a zatim odmah tiho

ffff (fortissimo possibile)

jako koliko je god moguće

fff (fortefortissimo)

najjače

ff (fortissimo)

jače

f (forte)

jako

mf (mezzoforte – izg. mezoforte)

srednje jako

mp (mezzopiano – izg. mezopiano)

srednje tiho

p (piano)

tiho

pp (pianissimo)

najtiše

ppp (pianissimo possibile)

tiho koliko je god moguće

crescendo (cresc.) (tal. ‘rastući’) jest glazbena oznaka za postupno pojačavanje tona. U notnom pismu bilježi se kraticom cresc. ili znakom

Suprotno od *crescenda* je *decrescendo* (*diminuendo*), oznaka je za postupno stišavanje tona. Bilježi se kraticom decresc. ili znakom:

Tempo – označuje brzinu izvođenja nekog glazbenog djela.

Najčešći nazivi za tempo su:

Polagani tempo

Grave

Largo

Lento

Adagio (izg. adado)

teško

široko, otegnuto

sporo

polagano vrlo sporo

Umjereni tempo

Andante

Sostenuto

Maestoso (izg. maestrozo)

Moderato

polako, korakom

suzdržljivo, otežući

veličanstveno, svečano

umjereno

Brzi tempo

Allegro

Animato

brzo, veselo

oduševljeno, živo

Vrlo brzi tempo

Con brio

Con fuoco (izg. kon fuoko)

Vivace (izg. vivače)

Presto

Prestissimo (izg. prestisimo)

bodro, poletno

vatreno, divlje

živahno, živo

vrlo brzo, naglo

brzo, koliko je moguće

Izrazima za tempo po potrebi se mogu dodati i:

assai (izg. asai)

meno

molto

non

piu (izg. pju)

poco (izg. poko)

poco a poco

troppo

vrlo

manje

mного

ne

više

malo

malo po malo

previše

Nazivi koji ujedno označuju **mijenjanje tempa i jačine** su:

diminuendo, kratica dim.

morendo, kratica mor.

popuštajući, slabeći

zamirujući, nestajući

Agogika – agogički izrazi označuju manje izmjene tempa za vrijeme izvođenja.

ritenuto, kratica riten.

ritardano, kratica ritard., ili rit.

rallentano, kratica rall.

stringendo, (izg. strindendo), kratica string.

accelerando, (izg. ačelerando), kratica accel.

zadržano (naglo)

težuće (usporeno)

usporavajući

užurbano, ubrzano

ubrzavajući

Najčešći izrazi za karakter skladbe:

IZRAZ	IZGOVOR	ZNAČENJE
affettuoso	afetuozo	uzbuđeno
agitato	ađitato	nemirno
amibale	amibale	ljupko
appassionato	apasionato	strastveno
a piacere	a pjačere	po volji
adito	adito	žarko
arioso	ariozo	melodizno
brillante	briljante	sjajno, blistavo
burlesco	burlesko	šaljivo
calando	kalando	popuštajući, padajući
calmo, calmato	kalmo, kalmato	mirno
cantabile	kantabile	pijevno, raspjevano
capriccioso	kapričozo	nestašno, slobodno
comodo	komodo	udobno
deciso	dečizo	određeno, odlučno
delicato	delikato	nježno, ukusno
dolce	dolče	slatko
doloroso	dolorozo	žalosno, bolno
energico	enerđiko	odlično
eroico	eroiko	junački, herojski
espressivo, con espressione	espresivo, kon espresione	izrazito
festivo	festivo	svečano
fresco	fresko	živahno, svjež
funebre	funebre	žalosno
giocoso	đokozo	razigrano
giusto	đusto	točno
grandioso	grandiozo	veličanstveno, uzvišeno
impetuoso	impetuozo	burno, neobuzdano
intimo	intimo	iskreno, srdačno
irato, con ira	irato, kon ira	srdito
lagrimoso	lagrimozo	plačljivo
laggiero	leđero	lagano
liberamente	liberamente	slobodno
marziale	marčale	vojnički, kao koračnica
nobile	nobile	plemenito
pesante	pezante	teško
piacevole	pjačevole	slobodno
piangendo	pjanđendo	plačljivo
religioso	reliđiozo	pobožno
rigoroso	rigorozo	strogo
risoluto	rizoluto	odlučno
semplice	sempliče	jednostavno
sensibile	senzibile	osjećajno
serioso	seriozo	ozbiljno
sotto voce	soto voče	prigušeno
svelto	zvelto	probuđeno, naglo
tardanto	tardando	usporavajući

tempo rubato
tenero
tranquillo
tremolo
triste
veloce
vibrato
volante

tempo rubato
tenero
trankvilo
tremolo
triste
veloče
vibrato
volente

u slobodnom tempu
nježno, mekano
mirno
uzdrhtalo
žalosno
brzo, živo
tresući, podrhtavajući
letimice

Ostali izrazi:

accentuato
accompagnato
ad libitum
affrentando
al fine
allargando
allegro con spitiro
appassionato
a tempo
attaca
ancora
animato
ben marcato
con amore
con anima
con forza
con grandezza
son grazia
con passione
con rabba
con sentimento
con slancio
con sordino
con spirito
con tuta la forza
corda
dolcissimo
doppio moviemento
espirando
estinto
furioso
introduzione
larghissimo
l'istesso tempo
marcatissimo
marcia
mezza voce
misterioso
mosso

ačentuato
akompanjato
ad libitum
afrentando
al fine
alargando
alegro kon spirito
apasionato
a tempo
ataka
ankora
animato
ben markato
kon amore
kon anima
kon forza
kon grandeca
kon gracia
kon pasione
kon rabia
kon sentimento
kon zjančo
kon sordino
kon spirito
kon tuta la forza
korda
dolčisimo
dopjo movimento
espirando
estinto
furiozo
introducione
largisimo
ilstesso tempo
markatisimo
marča
meza voče
misteriozo
moso

naglašeno
prateće
po volji
ubrjavajući
do kraja
rastežući
živahno i ushićeno
strastveno
u prvotnoj brzini
nastavi odmah
još
oduševljeno
dobro naglašeno
s ljubavlju
osjećajno, oduševljeno
jako, snažno
dostojanstveno
dražesno
strastveno
ljutito
s osjećajem
s poletom
s prigušivačem
ushićeno, produhovljeno
svom snagom
žica, strune
vrlo slatko, nježno
dvaput brže
zamirujući
ugaslo, jedva čujno
bijesno, divlje
uvod
vrlo široko
istom brzinom
jako naglašeno
koračnica
poluglasno
tajanstveno
pokretljivo

parlando
pastorale
patetico
pietoso
placido
quasi
rapido
recitativo
replica
repetizione
rustico
senza
sempre
scherzando, scherzoso
smorendo
smorzando
sonoro
sopra
subito
sul
tardo
tempo^{1°}
tutti
unisono
velocissimo
verte
vivacissimo
voce
volti

parlando
pastorale
patetiko
pietozo
plačido
kvazi
rapido
rečitativo
replika
repeticione
rustiko
senca
sempre
skercando
smorendo
smorcando
sonoro
sopra
subito
sul
tardo
tempo
tuti
unisono
veločisimo
verte
vivačisimo
voče
volti

govoreći
pastirski, idilično
dirljiv, uzbudljiv
sućutno, sažalno
mirno, tiho
gotovo kao, poput
brzo, žurno
pripovijedajuće
ponavljanje
ponavljanje
grubo
bez
uvijek
šaljivo
zamirućí
zamirućí
punozvučno
na, nad
odmah
na
spor
početna brzina
svi
jednoglasno
jako brzo
okreni
jako živo
glas
okreni

Metodičke upute za obradu pjesama po sluhu

U predškolskoj ustanovi, pjesme se uče isključivo po sluhu. Pjevanje mora djeci činiti zadovoljstvo, stoga postupak učenja pjesme ne smije biti težak. Proces učenja pjesme po sluhu ima sljedeće etape: uvodni dio, upoznavanje pjesme, obrada teksta, učenje pjesme i glazbena interpretacija kao završni dio.

U uvodnom dijelu djeci ćemo, s obzirom na uzrast (ili uzraste) koji imamo u radnoj sobi, atmosferom i ugođajem približiti učenje pjesme. Možemo pročitati tekst ili priču, možda pjesmu sličnog sadržaja, upotpuniti doživljaj slikom ili slikama. Važno je da se djeci atmosferom približi te ih se uvede u tematiku pjesme koja će se obrađivati.

Zatim slijedi upoznavanje pjesme, a pod time mislimo u prvom redu na upoznavanje melodije gdje će odgojiteljica/odgojitelj jasno, intonacijski čisto i izražajno otpjevati cijelu *pjesmu* uz pratnju na glazbalu.

U prvoj etapi zadatak je upoznavanje melodije radi lakšeg zapamćivanja i, osobito, motiviranja djece u kojoj je najvažnije da se ostvari da djeca osjete želju za pjevanjem i učenjem pjesme. Posebno je važno da u tijeku te etape djeca pažljivo slušaju.

Pri obradi teksta trebamo paziti da ga pročitamo onako kako se čita (svaki) tekst. Obvezno je da svaku nepoznatu riječ ili riječi ili čak dijelove pjesme objasnimo jednostavnim i razumljivim rječnikom (ako je riječ o drugom narječju, narodnom izričaju ili nekoj stranoj riječi). Praktičan je savjet: neka analiza teksta bude onolika koliko to njegova kvaliteta zaslužuje, a kolika će ona biti, svaki odgojitelj mora sam odlučiti.

Pjesma se uči po sluhu, oponašanjem. U razrednoj nastavi poznajemo dvije metode imitacije s pomoću kojih se uče pjesme. Parcijalna metoda ili „igra lovca“ podrazumijeva dijeljenje pjesme na manje cjeline te učenje na način da učitelj/ica izvede dio pjesme uz pratnju, djeca slušaju i zatim ponavljaju ono što je otpjevano. Pritom treba obvezno obratiti pozornost na veličinu odlomka zadavanja i na način zadavanja. Veličina odlomka zadavanja određuje se prema dobi djece i prema glazbenoj logici pjesme. Jedna te ista pjesma može se učiti bilo jednom ili drugom metodom premda je parcijalna metoda prikladnija za teže pjesme i one koje su djeci nepoznate. Pri učenju pjesme po sluhu, zadana cjelina neka bude što je moguće veća s obzirom na mogućnost zapamćivanja. Bolje je veću cjelinu ponoviti više puta kao cjelinu, negoli tu cjelinu podijeliti, recimo, na dva dvotakta koja ćemo – jer su kratki – morati ponoviti svega jedanput. Neke će se pjesme učiti po (dvotaktnim) frazama ili glazbenim rečenicama (četiri takta), spomenutom parcijalnom metodom, a neke opet, odmah u cjelini, globalnom metodom. Za ranu i predškolsku dob primjerenija je globalna metoda u kojoj se pjesma svaki put izvodi u cjelini uz različite načine izvođenja.

Osobito je važno i to kako se služimo sintetizatorom zvuka ili klavirom. Treba paziti da u pratnji pjesme bude ukusa. Treba se kloniti prilično česte manire sviranja jednoglasne melodije u desnoj ruci i „guste“ pratnje akordima u lijevoj ruci. Praćenje pjesme treba svesti na harmonijsku pratnju, pri čemu će se melodija tu i tamo naznačiti, ali ne i cijelo vrijeme svirati. Učenje pjesme po sluhu treba izvoditi s mnogo ukusa i strpljenja, polako i pažljivo. Izražajno pjevanje pjesme znači jasno izgovaranje teksta, muzikalan tempo, dinamiku i fraziranje te sve ostalo što se podrazumijeva pod lijepim pjevanjem. Moramo težiti da naš rad bude aktivan i predan te će sigurno za rezultat imati estetsku percepciju, osjetilnu i formalnu.

Izbor brojalica i pjesmarica

Eci, peci, pec

E - ci, pe - ci pec, ti si ma - li zec,
a ja ma - la vje - ve - ri - ca, e - ci, pe - ci, pec.

Iš'o medo u dućan

I - šo me - do u du - ćan, ni - je re - ko "Do - bar dan",
već je re - ko "Do - bro ve - će", nak - lo - ni se i u - te - će.

Kiša

D. Vranješ

Tip, tip, tu - pa tap, iz o - bla - ka pa - la kap.
Kap, kap, ta - pa ti - ša, re - ko - še mi to je ki - ša.

Maca

Mo - ja ma - la ma - ca du - gi re - pić i - ma,
ka - da nji - me ma - še, poz - drav ša - lje svi - ma.

Na straži

Ja sam cr - na ov - ca, ti si bije - li miš.
Tko pr - vi spa - zi lov - ca, ne - ka vi - će iš!

Pišem, pišem petnaest

Pi - šem pi - šem pet - naest, dok na - pi - šem pet - naest,
tko mi ne - će vje - ro - va - ti, ne - ka pi - še sam.

Pliva patka preko Save

Musical notation for the song 'Pliva patka preko Save'. It consists of two staves of music in 2/4 time. The first staff has a key signature of one sharp (F#) and a common time signature of 2/4. The melody is written on a single line with a treble clef. The lyrics are: Pli - va pat - ka pre - ko Sa - ve, no - si pis - mo na - vrh gla - ve, u tom pis - mu pi - še: "Ne vo - lim te vi - še."

Pli - va pat - ka pre - ko Sa - ve, no - si pis - mo na - vrh gla - ve,
u tom pis - mu pi - še: "Ne vo - lim te vi - še."

Tri mace

Musical notation for the song 'Tri mace'. It consists of two staves of music in 2/4 time. The first staff has a key signature of one sharp (F#) and a common time signature of 2/4. The melody is written on a single line with a treble clef. The lyrics are: Tri su ma - ce ska - ka - le, ša - pi - ce su smo - či - le. Ne - ka vas je ma - ce sram, haj - de sad iz ig - re van.

Tri su ma - ce ska - ka - le, ša - pi - ce su smo - či - le.
Ne - ka vas je ma - ce sram, haj - de sad iz ig - re van.

Zeko

Musical notation for the song 'Zeko'. It consists of four staves of music in 2/4 time. The first staff has a key signature of one sharp (F#) and a common time signature of 2/4. The melody is written on a single line with a treble clef. The lyrics are: Sko - či ze - ko do me - ne, i - mam tra - ve ze - le - ne; i - mam cijeli snop, sko - či ho - pa hop! A - li ze - ko već je sit, ša - pom tr - buh gla - di, na - je - o se ku - pu - sa i mrk - vom se sla - di.

Sko - či ze - ko do me - ne, i - mam tra - ve ze - le - ne;
i - mam cijeli snop, sko - či ho - pa hop!
A - li ze - ko već je sit, ša - pom tr - buh gla - di,
na - je - o se ku - pu - sa i mrk - vom se sla - di.

Ovako se ruke miju

Usmeno prenošenje

1. O - va ko se ru - ke mi - ju, o - va - ko,
 2. O - va - ko se ka - pa ski - da, o - va - ko,
 3. O - va - ko se knji - ga či - ta, o - va - ko,
 4. O - va - ko se lije - po pi - še, o - va - ko,
 5. O - va - ko se ra - vno sto - ji, o - va - ko,
 6. O - va - ko se lije - po sje - di, o - va - ko,

o - va - ko se ru - ke mi - ju, o - va - ko, o - va - ko.
 o - va - ko se ka - pa ski - da, o - va - ko, o - va - ko.
 o - va - ko se knji - ga či - ta, o - va - ko, o - va - ko.
 o - va - ko se lije - po pi - še, o - va - ko, o - va - ko.
 o - va - ko se ra - vno sto - ji, o - va - ko, o - va - ko.
 o - va - ko se lije - po sje - di, o - va - ko, o - va - ko.

Laku noć

Napjev iz Gradišća
 tekst: J. Milaković

Polagano

1. La - ku noć, la - ku noć! Moj pu - polj - će mla - di,
 2. Duh nek tvoj, duh nek tvoj, sni - va sa - nje zla - te:
 3. Ja ću ti, ja ću ti, pje - vat ve - čer cije - li:

Bo - žja moć, Bo - žja moć, nek ti sa - nak sla - di.
 Sin - ko moj, sin - ko moj, ja ću bdit u - za - te.
 Sni - vaj mi, sni - vaj mi, moj go - lu be bije - li.

Ide maca oko tebe

Pokretno

C F G C F G

I - de ma - ca o - ko te - be, pa - zi da te ne og - re - be.

C F C C F C C F C G C

Ču - vaj, Mi - jo rep, ne - moj bi - ti slijep, a - ko bu - deš slijep, ot - past' će ti rep.

Leptiriću šareniću

C F C

1. Lep - ti - ri - ću, ša - re - ni - ću do - đi, do - đi a - mo.
 2. Ja bi' do - š'o, al se bo - jim tvo - je i - gle kle - te,
 3. Ne - ću, lep - ko, ne - ću lep - ko, ži - vo - ta mi mo - ga
 4. E pa to ti mo - gu re - ćí iz - da - le - ka ma - lo:

F C G

1. C 2. C

E - vo i - mam lije - pu ru - žu, po - mi - ri - ši sa - mo. sa - mo.
 u - bost ćeš me, pro - bost ćeš me, on - da zbo - gom svije te. svije - te.
 sa - mo ho - ću da pre - bro - jim kol' - ko i - maš no - ga. no - ga.
 lep - tir i - ma šest no - ži - ca, on - da zbo - gom sa - mo. sa - mo.

Molba gljive muhare

Marija Matanović

Brzo

1. Mu - ha - ra, mu - ha - ra u šu - mi - ci sto - ji, mar - lji - vo - toč - ki - ce na še - ši - ru bro - ji.
2. Sva - tko me poz - na - je sa sli - či - ca iz knji - ga, a što ni - sam jes - ti - va, ni - je mo - ja bri - ga.

Ne di - raj - te mo - lim vas ha - lji - ni - cu mo - ju, naj - no - vi - ji
Za - to mo - lim ne di - raj - te ha - lji - ni - cu mo - ju naj - no - vi - ji

mo - del po je - sen - skom kro - ju. je - sen - skom kro - ju.
mo - del po je - sen - skom kro - ju. je - sen - skom kro - ju.

Zečićev san

G. Tartalja

Ljupko

1. Go - re gra - nje, do - lje tra - va, a u tra - vi ze - čić spa - va.
2. A što sa - nja, to već zna - te, list ku - pu - sa il' sa - la - te.

Ni - na na - na, ni - na na - na, ni - na na - na ni - na na.

Zeko pleše

Josip Kaplan

Veselo

F

C

1. Ša - pi - ce mi ze - ko daj, sa - mno - ma - lo za - i - graj.
 2. Ša - pi - ca - ma klop, klop, klop, no - ži - ca - ma top, top, top.
 3. Pr - sti - či - ma puc, puc, puc, gla - vi - ca - ma tuc, tuc, tuc.
 4. Ne - ka vi - de dje - ca sva, ka - ko ze - ko ple - sat' zna.

C

F

C

1.
F

2.
F

1. 4. Jedn - nom a - mo, za - tim ta - mo na - o - ko - lo to mi zna - mo, to mi zna - mo,

Magarac i kukavica

André Gretry

prepjev: Truda Reich

Živahno

D

A

D

1. U šu - mu še - tat po - š'o je ma - ga - rac i - a! I -
 2. Ku - ku, ku - ku pa i - a to bje - še nji - hov poj. Dok -
 3. Da dvo - pjev taj bje smije - šan to sva - tko mo - že znat. Tko -

D

A

D

ku - ka - vi - cu pi - t'o, dal' o - na pje - vat zna, pa
 ku - ka - vi - ca ku - ka, on nja - će i - a svoj, dok
 sam i ni - je ču - o te ču - dne pje - sme sklad, tko

D

A

D

na - tje - cat se sta - la pje - va - ča o - va dva.
 ku - ka - vi - ca ku - ka on nja - će i - a svoj.
 sam i ni - je ču - o te ču - dne pje - sme sklad.

Medo Brundo

Polagano

D A D D G D

Me - do Brun - do to sam ja, sva - ka šum - ska zvijer me zna.

D A D A D

Ša - pa mo - ja sna - žna je, pred njom bje - že zvi - je - ri sve.

D A D G D A D

Brun - da brun - da, brun - da - da, sva - ka šum - ska zvijer me zna.

Blistaj, blistaj zvijezdo mala

Francuska

Umjereno

D G D A7 D A7 D

1. Blis - taj, blis - taj zvi - je - zdo ma - la, što si, tko si, rad bih zna - la,
2. Ka - da žar - ko sun - ce za - đe i kad tam - na pad - ne noć, —

D A D A D A D A

vi - so - ko go - re vi - dim te ja, ka - o dra - gulj svje - tlo ti sja.
tad će — tvo - je svje - tlo — doć, blis - taj, blis - taj cij - e lu — noć.

D G D A7 D A7 D

1. 2. Blis - taj, blis - taj zvi - je - zdo ma - la, što si, tko si, rad bih zna - la.

Patak

D A D A D

1. I - de, i - de pa - tak na da - le - ki put,
2. Re - pić mu je kra - tak, kljun je nje - gov žut.

A D A D

ka - o voj - nik stu - pa tra, ta, ra, ta, ta.
I - de pa se ku - pa kva, kva, kva, kva, kva.

Čestitka majčici

Josip Kaplan

Poletno

D A D

1. Is - pred na - še ku - či - ce cvije - će je u cva - tu, su - naš - ce ga mi - lu - je,
2. Sr - ca su nam pre - pu - na ve - li - kog ve - se - lja, a u sva - kom cvje - ti - ću,
3. Bit' će - mo ti, maj - či - ce, ut - je - ha i na - da, u - vijek će te lju - bi - ti

7 A D A D A

ku - pa ga u zla - tu. 1. 3. Na - bra - li smo ki - ti - cu naj - ljep - še ga
i - ma mno - go že - lja.
na - ša sr - ca mla - da.

12 D A D A D

cvije - ća, dat' će - mo ga maj - či - ci, nek' je pra - ti sre - ća.

Bubamara

M. Žurka

Veselo

1. Ka - žu mi da no - sim sre - ću. Ni - kad se iz - gu - bit ne - ću.
2. Na ka - pu - tu lije - po sto - je dvi - je toč - ke cr - ne bo - je.

To vam dje - co ni - je ša - la, ja sam ma - la bu - ba - ma - ra.

Jesen

H. Nedjalkov

1. Pti - či - ce su ma - le o - ti - šle na jug,
2. Sve je pu - no bo - ja, sta - bla, gra - ne, list,

sbo - ja - ma i ki - stom je - sen i - de svud.
sva - ku trav - ku dir - ne žar - ki nje - zin kist.

Kruška, jabuka, šljiva

Veselo

Hrvatska narodna pjesma

Musical notation for the song 'Kruška, jabuka, šljiva'. It consists of two staves of music in G major and 2/4 time. The first staff has five measures with chords D, A, D, G, and D above it. The second staff has four measures with chords G, D, A, and D above it. The lyrics are written below the notes.

1. Kru - ška, ja - bu - ka, šlji - va, ve - li ma - la I - va,
2. Kruš - ka, ja - bu - ka, grož - đe, ka - da je - se do - đe,

to je vo - će slat - ko, je - o bi ga svat - ko.
to - ga vo - ća i - ma na ve - se - lje svi - ma.

Jež

F. Leszczyńska
tekst Z. Zdziłowiecka

Musical notation for the song 'Jež'. It consists of two staves of music in G major and 2/4 time. The first staff has four measures with chords D, A, A7, and D above it. The second staff has three measures with chords A, A7, and D above it. The lyrics are written below the notes.

1. Krat - ke no - ge, ma - la njuš - ka, po svem tije - lu bo - dlja šu - ška.
2. Žu - ri pre - ko li - šća gu - sta, po - vi mi - ša, zmi - ju hru - šta.

Ka - kva je to stra - šna zvijer? To je je - žo, ma - li jež.
Ka - kva je to stra - šna zvijer? Bo - dlji - ka - vi je - žo, jež.

Sretan rođendan

Engleska

Umjereno

Musical notation for the song 'Sretan rođendan'. It consists of two staves of music in 3/4 time, with a key signature of one flat (Bb). The melody is written on a treble clef. Chords are indicated above the notes: F, C, B, F, C, F. The lyrics are: Sre - tan ro - đen - dan ti, sre - tan ro - đen - dan ti, sre - tan ro - đen - dan te - bi sa - da že - li - mo svi.

Novogodišnja pjesma

Petar Stupel
tekst: L. Mileva

Kao valcer

Musical notation for the song 'Novogodišnja pjesma'. It consists of three staves of music in 3/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The melody is written on a treble clef. Chords are indicated above the notes: G, D, G, C, G, D, G, C, G, D. The lyrics are: 1. Pa - hu - lji - ce, pa - daj - te me - ke i gus - te, na ši - ro - ke ces - te i svije - tli - te zvje - zdi - ce, pu - to - ve, dru - me, o - svije - tli - te ku - či - ce, dje - či - ce, pje - vaj - te ve - se - lu pje - smu, a svije - će na bo - ru nek' sta - zi - ce pu - ste, jer već se bli - ži o - naj - ra - do - sno blje - snu, jer čas, kad - k na - ma doć' će Dje - do - Mraz, jer Mraz. 2. O - 3. Vi

Kirie eleison

F. Pintarić

D A D A D A D A D A D A

1. Ki - ri - e e - lei - son, e - lei - son, I - sus se ro - di u šta - li - ci.
2. Ki - ri - e e - lei - son, e - lei - son, On za nas tr - pi - čim se ro - di.
3. Ki - ri - e e - lei - son, e - lei - son, u ja - sle mo - ra da se skri - va.

h A D A D

Poj - te pas - ti - ri, ta - mo se nje - mu po - klo - ni - te.

Sveti Niko

s. Lujza Kozinović
tekst Mira Preisler

Es As Es

1. Sve - ti Ni - ko svije - tom še - ta tra - ži dje - cu svo - ju,
2. I pred na - šom stat će ku - ćom, jer smo do - bri bi - li,
3. Pro - či - to je na - še že - lje, sva pi - sma o - tva - ra,
4. A gdje dje - ca do - bra ni - su, tu se ši - be la - ća,

As Es B Es

jer za sva - ko do - bro dije - te i - ma stvar - cu ko - ju.
pa smo dra - gom sve - tom Ni - ki da - nas vr - lo mi - li.
sve - će na - še ci - pe - li - ce bi - ti pu - ne da - ra.
ta - mo i - de cr - ni kram - pus, ši - ba im je pla - ća.

Es B Es B

Tra - la - la - la, tra - la - la, doć će sve - ti Ni - ko - la, tra - la - la - la, tra - la - la, doć će sve - ti Ni - ko - la.

U to vrijeme godišta

F B C F B C F

1. U to vrije - me go - di - šta mir se svi je - tu na - vi je - šta;
 2. An - de - li se ja - vi - li raj - sku pje - smu sla - ga - li;
 3. Dje - va si - na ro - di - la da - vlu si - lu slo - mi - la;

d C F B C F d g C F

po - ro đe - njem Dje - te - šca, kom. je maj - ka Dje - vi - ca.
 sla - va Bo - gu pje - va - li, a mir - ljud' - ma pro - si - li.
 svi je - tu Spa - sa po - da - la, na - ma maj - ka po - sta - la.

Maestral

Ivica Stamać

Allegretto

C G C G C C

1. Na pu - či - ni pla - vog mo - ra nji - ha - o se val, ka - o ka - kav tro - mi
 2. Za - laz sun - ca ne - bo zla - ti, ne - sta - o je dan. Na po - či - nak vje - tar

G C G C C F C F G

me - do što i - de na bal. Pu - tu - ju - či ne - što mu - mlja, u - da - ra o
 o - de, u - hva - ti ga san. Na le - di - ma mir - nog mo - ra za - spa - o je

C C G C G C

žal. _____ To se snji - me i - gra, ša - li vje - tar ma - e - stral.
 val, _____ bu - dit će ga o - pet su - tra vje - tar ma - e - stral.

Što se u vrtiću radi

D A *pljesnuti* A D *pljesnuti*

1. Što se u vr-ti-ću ra-di, što se u vr-ti-ću ra-di,
 2. U vr-ti-ću još se i pje-va, pri-ja-telj-stvo nam sa-zri-je-vaj,
 3. U-ju-tro se i-gra i u-či, a po-po-dne i-de se ku-ći,
 4. La, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la,

D A *pljesnuti* A D A D *pljesnuti*

pri-ja-telj-stvo tu se sa-di, pri-ja-telj-stvo tu se sa-di.
 ci-ci-ba-na cij-e-la-če-ta, a na-če-lu na-ša-te-ta.
 spre-ma-ju se dje-ca za-đa-ke, spre-ma-ju se za-pr-va-ke.
 la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la,

Mi smo djeca vesela

F F C F F F C F F C B F

Mi smo dje-ca ve-se-la, ra-do bi se i-gra-la, al' ne zna-mo što,

B F C F B F

ka-ži nam ti Ma-ri-ce, što će-mo se i-gra-ti, ka-ži nam ti Ma-ri-ce,

C F F C C F

što će-mo se i-gra-ti. Svi či-ni-te ka-o ja, to me vr-lo za-ba-vlja.
 Svi či-ni-mo ka-o ti, to nas vr-lo ve-se-li.

Himna zadrugara

(Kad se male ruke slože)

Arsen Dedić

Brzo

Kad se mno-go ma-lih slo - ži, tad se sna-ga sto-put mno-ži, a to zna-či da smo
i - skra po-žar skri-va, kap do ka-pi rije-ka bi - va, haj-de za-to svi u

ja - či, kad se sku-pi-mo u zbor. Ma - la ka - o vrap - ci živ, živ,
ja - to,

živ. Kad se ma - le ru - ke slo - že, sve se mo - že, sve se mo - že. Kad se

Klavir

M. Matanović

Umjereno

D e7 A7 D h

1. Naš je kla-vir sme-đe bo - je i na nje-mu tip-ke sto - je. Sve su o-ne cr-no

e7 A7 D Fine D e7

bije - le, pje-smi-ca-ma nas ve - se - le. 2. Pi - a - ni - no svi - ra fi - no,

A7 D h

pia - no, pia - no ti - ho, ti - ho, ka - o ki - ša kap - po

e7 A7 D D.C. al Fine

kap, (pucketanje prstima) te - će o - vaj di - van slap. (pucketanje prstima)

Hoki - poki

J. Kennedy

G G

1. Ti sta - vi lije - vu no - gu na - prijed, sta - vi lije - vu no - gu van, ti sta - vi
 2. Ti sta - vi lije - vu ru - ku na - prijed, sta - vi lije - vu ru - ku van, ti sta - vi
 3. Ti sta - vi lije - vo ra - me na - prijed, sta - vi lije - vo ra - me van, ti sta - vi

G D D

lije - vu no - gu na - prijed i pro - tre - si - se ti sad.
 lije - vu ru - ku na - prijed i pro - tre - si - se ti sad. U - či - ni ho - ki po - ki i do -
 lije - vo ra - me na - prijed i pro - tre - si - se ti sad.

D D G

Dok mjesec sja

Umjereno

Jean Baptiste Lully

G D G D G

1. Ku - ca, ku - ca Pe - ro prem - da već je noć:
2. Ku - ca, ku - ca Pe - ro sve dok mje - sec sja:

G D G D G

"Daj mi jed - no pe - ro, pi - sat mo - ram poč."
"Daj mi jed - no pe - ro, pi - sat rad' bih ja."

A E A D

"Svi je - ća mi ne go - ri, u - ga - sla se peć.
"Ne - moj kva - rit' o - či, sut - ra bit' će dan.

G D G D G

Vra - ta mi ot - vo - ri, re - ci jed - nu riječ."
Sad u mir - noj no - či svat - ko sni - va san."

Do, re, mi

(Vesela pjesma)

Richard Rodgers
prejev: Arsen Dedić

Veselo

C G C

DO nam že - li do-bar dan, RE u re-du če-ka sam, MI je znak da bu-de mir,

F C F D

FA je fa-kin k'o i mi, SO iz mo-ra va-di sol, LA sve la - de svije-ta

G E a F G 1. C 2. C

zna, TI nam ti - ho da-je znak da je i - za nje-ga DO. DO.

Pred san

J. Kaplan
tekst: S. Femenić

Suzdržano

d A

1. Ti - ho, ti - ho, pa - da ve - če, sa - svim ti - ho vrije - me te - če.
2. Ti - ho, ti - ho, e - vo no - či, sa - svim ti - ho san će do - či.

d A d A d

Ti - ho mje - sec srp svoj ku - je, da ga ni - tko i ne ču - je.

Jesenska pjesma

V. Stojanov

1. Ti - ho, ti-ho pa-da list za li-stom žut, po-kri-o je sta - že, ce-ste, šum-ski put.
2. Od - let-je-le pti-ce da-le-ko za ju, o - ti-šle sa sun-cem, put je nji - hov dug.

Vje-tar gra-nje lju-lja, nje-žno k'o u snu, bla-gi mir je šu-mu o - bu-ze - o svud.
Pje-sme ne-ma vi - še, svu-da vla-da muk, sa-mo žu-to li - šće tu-žno pa-da svud.

Kiša pada

Međimurje

Živahno

1. Ki - ša pa - da, tra - va ras - te, go - ra ze - le - na;
2. U toj go - ri ras - te dr - vo tan - ko, vi - so - ko,
3. Pod njim sje - di mo - ja se - ja, a ja pok - raj nje,

ki - ša pa - da, tra - va ras - te, go - ra ze - le - na. _____
u toj go - ri ras - te dr - vo tan - ko, vi - so - ko. _____
pod njim sje - di mo - ja se - ja, a ja pok - raj nje. _____

Gdje je onaj cvjetak žuti

G. B. Pergolesi
prepjev: Janko Žganjer

e H e H e e

Gdje je o - naj cvje-tak žu - ti što ga cije - la šu-ma zna? Gdje se skri-va za-što

H e H G D

šu - ti, zar ga što u - vrije-dih ja? Nek' me vo - di la-bud bije - li, ko-jeg

e H e H e H e

po - zna šum-ski svijet. Il' nek hla-dni vje-tar ve - li gdje je taj moj- ma - li cvijet.

Nije lako bubamarcu

Arsen Dedić
tekst: Zvonimir Balog

Vedro

The musical score is written in G major, 2/4 time, and consists of six staves of music. The lyrics are written below the notes. Chords are indicated by letters above the staff lines.

g D
Ni-je la-ko bu-ba-mar-cu, zum, zum, zum,zum, bu-ba-ma-ri - nu mu-škar-cu,

g g D
zum, zum, zum,zum. I-zme-đu to-li-kih bu-ba-ma-ra, zum, zum, zum,zum, i-ste bo-je

g
i-stih ša-ra zna-ti ko-ja je nje-go-va Ma-ra, zum, zum, zum!

B F F B
Bu-ba-ma-rac mo-ra vrije - me gu-bi-ti i sve bu-be re - dom lju-bi-ti,

bu - ba Da - ru, bu - ba Kla - ru, bu - ba Ba - ru,

c D g
dok ne na - đe svo - ju Ma - ru, zum, zum, zum!

Češljaj me, češljaj, majkica

Hrvatsko zagorje

Polagano

d A7 d A7 d B g A7 d

1.Češ - ljaj me, češ - ljaj, maj - ki - ca, ne__ buš me vi - še__ češ - lja - la.
 2.Mi - vaj me, mi - vaj, maj - ki - ca, ne__ buš me vi - še__ mi - va - la.
 3.Spe - vaj mi, spe - vaj, maj - ki - ca, ne__ buš mi vi - še__ spe - va - la.

Brže

Pripjev F C7 F C7 F C7 1. F 2. F

Kam si poj-dem, kam si zaj-dem, tam si do - bro naj - dem. naj - dem.

Klinček stoji pod oblakom

Međimurje

Umjereno

C G7 C G D7 G

1.Klin - ček sto - ji pod ob - lo - kom, klin - ček sto - ji pod o - blo - kom.
 2.Zjed - nim o - kom na - mi - gu - je, z dru - gim o - kom nas - me - hu - je.

F C a e F G7 C

Sto - ji i gle - di, mi - la ro - ži - ca, scr - nim o - kom.
 Sta - ni, go - ri se, mi - la ro - ži - ca, ot - pri vra - ta.

Moja diridika

Slavonija

Veselo

1. Mo - ja di - ri - di - ka o - re na vol - vol - vo - lo - ve,
 2. A ja i - gir - gi - gam i pje - vam za nji - gir - gi - me
 3. Me - ne di - ri - di - ka zo - ve ve - če - ral - gal - ga - ti,
 4. Fa - la di - ri - di - ko, ja sam ve - če - ral - gal - ga - la,

o - re na vol - vol - vo - lo - ve, o - re na vo - lo - ve!
 i pje - vam za nji - gir - gi - me i pje - vam za nji - me!
 zo - ve ve - če - ral - gal - ga - ti, zo - ve ve - če - ra - ti!
 ja sam ve - če - ral - gal - ga - la, ja sam ve - če - ra - la!

U livadi pod jasenom

Slavonija

Pokretno

1. U li - va - di pod ja - se - nom vo - da iz - vi - re, vo - da iz - vi re,
 2. Tu se pru - ža tan - ka sta - za, tan - ka ta - na - na, tan - ka ta - na - na,

u li - va - di pod ja - se - nom, haj, vo - da iz - vi - re. _____
 tu se pru - ža tan - ka sta - za, haj, tan - ka ta - na - na. _____

Lijepa naša domovino

J. Runjanin

tekst: A. Mihanović

Nježno i svečano

G D G

1. Lije - pa na - ša do - mo - vi - no, oj ju - na - čka ze - mljo mi - la,
2. Te - ci Dra - vo, Sa - vo te - ci, nit' ti Du - nav si - lu gu - bi,

G D G

sta - re sla - ve dje - do - vi - no, da bi va - zda sre - tna bi - la!
si - nje mo - re svije - tu re - ci da svoj na - rod Hr - vat lju - bi.

D A7 D A7 D7

Mi - la ka - no si nam sla - vna, mi - la si nam ti je - di - na,
Dok mu nji - ve sun - ce — gri - je, dok mu hra - šće bu - ra vi - je,

G D G

mi - la ku - da si nam ra - vna, mi - la ku - da si pla - ni - na.
dok mu mr - tve gro - bak kri - je, dok mu ži - vo sr - ce bi - je.

Oda radosti

(tema iz IX. simfonije)

Ludwig van Beethoven

Allegro assai

D A D A

1. Ra - dost div - ni dar bo - žan - stva, dije - te po - lja ne - bes - kih,
2. Sva - ki čov - jek, ko - ji sre - ću vjer - nog pri - ja - telj - stva zna,

D A D A D

tvo - jim ža - rom o - pi - je - ni stu - pa - mo do hra - ma tvog.
sva - ki ko - ji zna za lju - bav nek nam svoj pri - dru - ži glas.

A D A D A FIS7 h E A

Kad nas tvo - ja moć iz - mi - ri, ne - stat_ mo - ra raz - dor sav, sva -
Sve što mo - že je - dno_ bi - će na toj_ zem - lji svo - jim zvat, kom

D A D A D

- ki čov - jek brat je dru - gom tvoj kad slije - di div - ni put.
_ to ni - je da - no, bijed - nik, taj za ra - dost ne - će znat'.

Gaudeamus igitur

F B C F C

1. Gau - de - a - mus i - gi - tur, iu - ve - nes dum su - mus. Post iu - cun - dam
2. Vi - vat a - ca - de - mi - a, vi - vant pro - fe - so - res. Vi - vat mem - brum

F C F

iu - ven - tu - tem, post mo - le - stam se - ne - ctu - tem
quod - li - bet, _____ vi - vant mem - bra quae - li - bet, _____

B B A B C

nos ha - be - bit hu - mus, nos ha - be - bit hu - mus.
sem - per sint in flo - re, sem - per sint in flo - re!

Literatura

1. Dobrota, S., Uvod u suvremenu glazbenu pedagogiju, Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2012.
2. Glazbena enciklopedija, Školska knjiga, Zagreb, 1983.
3. Gligo, N., Pojmovni vodič kroz glazbu 20 stoljeća, Muzički informativni centar KDZ, Matica hrvatska, Zagreb, 1996.
4. Golčić, I., Pjesmarica za osnovne škole, Hrvatsko književno društvo Sv. Jeronima, Zagreb, 1998.
5. Goran, Lj., Marić, Lj., Spavaj, spavaj zlato moje, Školska knjiga, Zagreb, 1991.
6. Goran, Lj., Marić, Lj., Zapjevajmo radosno, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2013.
7. Goran, Lj., Marić, Lj., Zapjevajmo složno svi, Školska knjiga, Zagreb, 1987.
8. Jandrašek, V., Ivaci, J., Razigrani zvuci 1, 2, 3, Školska knjiga, Zagreb, 2014.
9. Jurišić, G., Sam Palmić, R., Brojalica – snažni glazbeni poticaj, Adamić, Rijeka, 2002.
10. Magdalenić, M., Osnove tonskog sloga I. dio, Školska knjiga, Zagreb, 1968.
11. Marković, A., 555 izabranih primjera za solfeggio, Školska knjiga, Zagreb, 1971.
12. Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (Narodne novine br. 1/15.) MZOS, Zagreb, 2015.
13. Reich, T., Glazbena čitanka, Školska knjiga, Zagreb, 1994.
14. Riman, M., Dijete pjeva, Učiteljski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2008.
15. Riman, M., Zvončići, pjevanje u prvom, drugom i trećem razredu osnovne škole, Izdavački centar Rijeka, Rijeka, 2001.
16. Spiller, F., Muzički sustav, Šolta, Zagreb, 1996.
17. Šamanić, S., Glazbeni ključ, Učiteljski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2011.
18. Štanger B. -Velički, V., Blažević, B., Svjetiljke za dječju dušu, Alfa, Zagreb, 2011.
19. Tomašić, Đ., Osnove glazbene teorije, Erudit, Zagreb, 2003.
20. Završki, J., Rad sa dječjim pjevačkim zborom, Školska knjiga, Zagreb, 1979.
21. Završki, J., Teorija glazbe, Školska knjiga, Zagreb, 1990.